YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)
8 päivänä toukokuuta 2003 *

Asiassa C-268/01,

jonka Verwaltungsgericht Weimar (Saksa) on saattanut EY 234 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Agrargenossenschaft Alkersleben eG

vastaan

Freistaat Thüringen

ennakkoratkaisun maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 (EYVL L 405, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 9.4.1999 annetulla komission asetuksella N:o 751/1999 (EYVL L 96, s. 11), 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 4 kohdan, 5 artiklan ja 9 artiklan c ja d alakohdan tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Schintgen sekä tuomarit V. Skouris (esittelevä tuomari) ja N. Colneric,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Agrargenossenschaft Alkersleben eG, edustajanaan Rechtsanwalt O. Reidt,

— Freistaat Thüringen, asiamiehenään M. Koloßa,

— Saksan hallitus, asiamiehinään W.-D. Plessing ja R. Stüwe,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään M. Niejahr, avustajanaan Rechtsanwalt N. Núñez Müller,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 14.11.2002 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Verwaltungsgericht Weimar on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 23.5.2001 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 6.7.2001, EY 234 artiklan nojalla kolme ennakkoratkaisukysymystä maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 (EYVL L 405, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 9.4.1999 annetulla komission asetuksella N:o 751/1999 (EYVL L 96, s. 11; jäljempänä asetus N:o 3950/92), 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 4 kohdan, 5 artiklan ja 9 artiklan c ja d alakohdan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty Agrargenossenschaft Alkersleben eG:n ja Freistaat Thüringenin (Thüringenin osavaltio) välisessä riita-asiassa, jonka kohteena on Landesverwaltungsamt Thüringenin päätös, jolla tämä on peruuttanut Agrargenossenschaft Alkersleben eG:lle aikaisemmin väliaikaisesti myönnetyn viitemäärän.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Yhteisön lainsäädäntö

3 Maitoalalla jatkuneen tarjonnan ja kysynnän epätasapainon vuoksi otettiin vuonna 1984 käyttöön maidon lisämaksujärjestelmä maito- ja maitotuotealan

yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 804/68 muuttamisesta 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 856/84 (EYVL L 90, s. 10). Neuvoston 27.6.1968 antaman asetuksen N:o 804/68 (EYVL L 148, s. 13), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 856/84, 5 c artiklan mukaan lisämaksu peritään määritettävän viitemäärän ylittävästä maitomäärästä.

4 Tämän lisämaksun soveltamista koskevat yleiset säännöt on määritelty asetuksen N:o 804/68 5 c artiklassa tarkoitetun maksun soveltamista maito- ja maitotuotealalla koskevista yleisistä säännöistä 31 päivänä maaliskuuta 1984 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 857/84 (EYVL L 90, s. 13).

5 Asetusta N:o 857/84 on muutettu Saksan yhdistymisen johdosta toteutettavista siirtymätoimenpiteistä ja tarpeellisista mukautuksista maatalousalalla 4 päivänä joulukuuta 1990 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3577/90 (EYVL L 353, s. 23).

6 Asetuksen N:o 3577/90 yhdeksännessä perustelukappaleessa säädetään seuraavaa:

"Maidontuotannon valvontajärjestelmän täytäntöönpanon ei tulisi vaarantaa maatilarakenteiden uudelleenjärjestelyä entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella; tämä edellyttää sellaisia joustoja tähän järjestelmään, jotka olisi rajoitettava koskemaan tiukasti entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitsevia tiloja; samoin on varmistettava, että Saksalle myönnettyjä sokerin lisäkiintiöitä noudatetaan ainoastaan entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueen maanviljelyssä."

7 Asetus N:o 857/84 kumottiin asetuksella N:o 3950/92, jolla pidennettiin tämän alun perin 1.4.1993 saakka sovellettavaksi tarkoitetun lisämaksujärjestelmän voimassaoloaikaa 1.4.2000 saakka sitä samalla muuttaen.

8 Asetuksen N:o 3950/92 11 perustelukappaleessa säädetään seuraavaa:

"On sovittu, että maidontuotannon rajoittamista koskevan järjestelmän soveltaminen ei saa asettaa kyseenalaiseksi entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitsevien maatilojen rakenneuudistusta; kohdattujen vaikeuksien takia on pidennettävä ylimääräiseksi ajaksi sovellettavaan järjestelmään tehtyjen lievennysten voimassaoloa kyseisellä alueella varmistaen kuitenkin, että ainoastaan tämä alue hyötyy mainitusta edusta."

9 Asetuksen N:o 3950/92 3 artiklan 2 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistetaan jokaiselle jäsenvaltiolle taatut kokonaismäärät vuodesta 1993 lähtien. Saksan liittotasavallan osalta uusille osavaltioille myönnetyt määrät ilmoitettiin erikseen. Kyseisessä säännöksessä säädetään seuraavaa:

"Vahvistetaan kokonaismäärät seuraavasti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta määrien mahdollista tarkistamista yleisen markkinatilanteen ja tietyissä jäsenvaltioissa sovellettavien erityisedellytysten mukaan:

(tonneina)

Jäsenvaltio	Toimitukset	Suoramyynti
— —	— —	— —
Saksa [1]	27 767 036	97 780
— —	— —	— —

[1] Josta tuottajien toimitukset uusien osavaltioiden (Länder) alueella 6 242 180 tonnia ja suoramyynti uusissa osavaltioissa (Länder) 11 187 tonnia."

10 Asetuksen N:o 3950/92 4 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Viitemäärä voidaan myöntää väliaikaisesti entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitseville tiloille 1 päivän huhtikuuta 1993 ja 31 päivän maaliskuuta 1994 väliseksi ajaksi sillä edellytyksellä, että myönnettyä viitemäärää ei muuteta kyseisenä aikana.

Jotta mainittujen tilojen uudelleen järjestäminen voitaisiin saattaa loppuun, ensimmäistä alakohtaa sovelletaan kuitenkin ajanjakson 1997/1998 loppuun.

Edellä mainitusta uudelleen järjestämisestä johtuvien ongelmien ratkaisemiseksi lopullisesti jatketaan ensimmäisen alakohdan soveltamista kahdella kahdentoista kuukauden kaudella toisessa alakohdassa tarkoitetun ajanjakson päättymisestä."

11 Asetuksen N:o 3950/92 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Edellä 3 artiklassa tarkoitettujen määrien sisällä jäsenvaltio voi kasvattaa valtakunnallista varastoa alentamalla kiinteästi tilakohtaisia viitemääriä lisämäärien tai erityisten määrien myöntämiseksi komission kanssa sovituin puolueettomin perustein määritetyille tuottajille — —

Jos tuottajat eivät ole myyneet maitoa tai muita maitotuotteita yhtenä 12 kuukauden pituisen jakson aikana, heidän käytettävissään olevat viitemäärät siirretään valtakunnalliseen varastoon ja ne voidaan myöntää uudelleen ensimmäisen alakohdan mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 6 artiklan 1 kohdan soveltamista. — —"

12 Asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Tässä artiklassa tarkoitetaan:

— —

c) 'tuottajalla' maataloustuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden ryhmittymää, joiden tila sijaitsee jäsenvaltion maantieteellisellä alueella:

— joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle

ja/tai

— joka toimittaa niitä ostajalle;

d) 'tilalla' yksittäisen tuottajan hoitamien tuotantoyksiköiden kokonaisuutta, jotka sijaitsevat jäsenvaltion maantieteellisellä alueella."

Kansallinen lainsäädäntö

13 Saksan liittotasavalta on määritellyt viitemäärien siirtoa koskevat säännökset 21.3.1994 annetussa Milchgarantiemengenverordnungissa (taattuja maitomääriä koskeva Saksan asetus, BGBl. 1994 I, s. 586), sellaisena kuin se on muutettuna 25.3.1996 annetulla 33. Änderungsverordnungilla (muutosasetus, BGBl. 1996 I, s. 535; jäljempänä MGV).

14 MGV sisälsi kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian kannalta merkityksellisenä ajankohtana erityisiä säännöksiä, jotka koskivat entisen Saksan demokraattisen tasavallan (jäljempänä entinen DDR) alueelle sijoittautuneita maidontuottajia. MGV:n 16 a §:n mukaan näitä säännöksiä sovellettiin "maidontuottajiin, joiden tila sijaitsee kokonaan tai osittain yhdistymissopimuksen 3 artiklassa tarkoitetulla alueella, ja tällä alueella sijaitseviin tiloihin ja tilojen osiin seuraavien säännösten mukaisesti".

15 MGV:n 16 e §:n 1 a momentissa säädetään seuraavaa:

"Väliaikainen määrä, josta vähemmän kuin 80 prosenttia on toimitettu edeltävien 12 kuukauden aikana, vapautetaan — — seuraavien säännösten mukaisesti sen osavaltion eduksi, jossa se tila tai tilan osa, jolle väliaikainen viitemäärä on myönnetty, sijaitsee — —."

16 Sopimuksella, joka on tehty entisen DDR:n alueella sijaitsevan Mecklemburg-Vorpommernin osavaltion ja Saksan liittotasavallan vanhoihin osavaltioihin kuuluvan Ala-Saksin osavaltion välillä 2.3. ja 9.3.1993 tehdyllä sopimuksella

Neuhausin alueen kunnat, jotka siihen asti olivat kuuluneet Mecklemburg-Vorpommernin osavaltioon, liitettiin Ala-Saksin osavaltioon. Näiden kuntien joukossa oli Kaarßen.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että pääasian kantaja Agrargenossenschaft Alkersleben eG on maatalousosuuskunta, jonka kotipaikka on Alkerslebenissä, Thüringenin osavaltiossa, joka sijaitsee entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella. Sillä oli käytössään 7 625 797 kilogramman väliaikainen viitemäärä, jonka kyseinen osavaltio oli myöntänyt sille. Kesän 1998 aikana pääasian kantaja otti vuokralle osan Kaarßenissa sijaitsevan maatilan maidontuotantolaitoksesta. Myöhemmin se siirsi koko lypsykarjansa Kaarßenista vuokratun tilan tiloihin ja keskeytti aluksi kokonaan maidontuotannon Alkerslebenissä. Seuraavien vuosien aikana se on kuitenkin aloittanut vähäisessä määrin maidontuotannon uudelleen Alkerslebenissä.

18 Landesverwaltungsamt Thüringen on MGV:n asian kannalta merkityksellisiä säännöksiä soveltaen peruuttanut 14.6.1999 tekemällään päätöksellä pääasian kantajalle väliaikaisesti myönnetyn viitemäärän, koska tämä oli luopunut maidontuotannosta Alkerslebenissä. Pääasian kantaja on vaatinut oikaisua tähän päätökseen korostaen erityisesti yhtäältä, ettei se ollut luopunut maidontuotannosta, vaan se oli pelkästään vakiinnuttanut tuotantonsa kahdella paikkakunnalla (Alkerslebenissä ja Kaarßenissa), ja toisaalta, ettei yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan ollut mitään oikeudellista perustetta edellyttää maidontuotannon liittymistä tilan sijaintipaikkaan. Landesverwaltungsamt Thüringen on 9.2.2000 tekemällään päätöksellä hylännyt pääasian kantajan oikaisuvaatimuksen. Pääasian kantaja on nostanut Verwaltungsgericht Weimarissa mainittuja päätöksiä koskevan kumoamiskanteen.

19 Koska Verwaltungsgericht Weimar on katsonut, että sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisu edellyttää yhteisön oikeuden tulkintaa, se on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko asetuksen N:o 3950/92 (sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1256/99) 9 artiklan c alakohtaa tai jotain muuta maidon takuumääriä koskevaa säännöstä tulkittava yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-341/89, Ballmann, 15.1.1991 antaman tuomion (Kok. 1991, s. I-25) valossa siten, että liittymisalueella (tässä tapauksessa Thüringenissä) väliaikaisesti myönnettyyn viitemäärään on entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueella sijaitsevan tilan tai tilan osan lukuun laskettava myös sellainen maitomäärä, jonka liittymisalueelta (Mecklenburg-Vorpommernin osavaltio) vuokrattuihin tiloihin sijoitetut lehmät ovat tuottaneet tuottajan johdon alaisuudessa?

2) Vai lasketaanko tällä tavoin tuotettu maitomäärä itsekin osittain maidontuottajana toimivalle vuokranantajalle väliaikaisesti myönnettyyn viitemäärään ja luetaanko peruutettu väliaikainen viitemäärä Thüringenin hyväksi siinä tapauksessa, että — kuten käsiteltävässä asiassa — osavaltioiden alueet määrittävät sisäiset rajat erottavat viitemäärän saaneen tilan osan ja maidon tuottaneen tilan osan ja että — toisin kuin edellä mainitussa yhteisöjen tuomioistuimen 15.1.1991 antamassa tuomiossa — tila tai tilan osa, jolle viitemäärä on väliaikaisesti myönnetty, toimii ainoastaan tilan hallinnollisena kotipaikkana sekä tuottaa ja toimittaa vähemmän kuin 5 prosenttia viitemäärästä (eläinkanta/maidontuotanto)?

3) Vaikuttaako edellä esitettyihin kysymyksiin annettavaan vastaukseen se, että tila, jossa maitoa tuotetaan, oli aikaisemmin osa entisen Saksan demokraattisen tasavallan sellaista aluetta, joka liitettiin Saksan liittotasavallan osavaltioiden Ala-Saksin ja Mecklenburg-Vorpommernin välisellä sopimuksella Ala-Saksiin?"

Ensimmäinen ja toinen ennakkoratkaisukysymys

20 Kahdella ensimmäisellä kysymyksellään, jotka on syytä käsitellä yhdessä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee pääasiallisesti sitä, onko asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohtaa yhdessä mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 4 kohdan ja 5 artiklan kanssa tulkittava siten, että koko maitomäärä, jonka entisen DDR:n alueelle sijoittautunut maataloustuottaja on itsenäisesti tuottanut vuokraamissaan tiloissa, jotka sijaitsevat kyseisellä alueella, mutta eri osavaltioissa, on laskettava hänelle väliaikaisesti myönnettyyn viitemäärään.

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

21 Pääasian kantaja korostaa, että — kuten edellä mainitussa asiassa Ballman annetusta tuomiosta käy ilmi — asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohdan mukaan tuottaja voi tuottaa maitoa eri tuotantopaikoilla niiden kaikkien tuotantoyksiköiden yhteydessä, joita hän johtaa, kunhan ne sijaitsevat yhteisön maantieteellisellä alueella. Sen mukaan yhteisön oikeudessa ei edellytetä väliaikaisesti myönnetyn viitemäärän peruuttamista silloin, kun eri osavaltioiden väliset sisäiset rajat erottavat tilan osan, jolla tuotanto tapahtuu, ja tilan, jolle viitemäärä on myönnetty, ja näin on myös siinä tapauksessa, että viimeksi mainittu tila on ainoastaan hallinnollinen kotipaikka, jonka tuotanto ja toimitukset ovat pienempiä kuin 5 prosenttia viitemäärästä. Yhteisön oikeuden mukaan ainoastaan sillä seikalla on merkitystä, että tila ja sen tuotantoyksiköt sijaitsevat yhteisön maantieteellisellä alueella.

22 Pääasian vastaaja ja Saksan hallitus katsovat sitä vastoin, ettei asetuksen N:o 3950/92 4 artiklan 4 kohdassa sallita viitemäärän siirtämistä edes rajoitetuksi ajaksi. Kansallisen oikeuden kannalta tilanne on sama.

23 Saksan hallitus katsoo, että uusiin osavaltioihin 31.3.2000 saakka sovellettavan maitokiintiölainsäädännön osalta toimivalta kuului Saksan lainsäätäjälle, joka on ottanut käyttöön näiden kiintiöiden tilakohtaisuuden periaatteen. Tämän periaatteen mukaan entisen DDR:n alueella sijaitseville tiloille myönnetyt väliaikaiset viitemäärät voidaan käyttää ainoastaan vastaavalla tuotantopaikalla ja kaikenlainen tuotannon siirtäminen — myös vuokraamisen avulla — toiseen paikkaan on kielletty. Kyseinen hallitus täsmentää, että tämän säännön noudattamisen varmistamiseksi MGV:n säännöksissä todettiin, että tuotannon siirtämisen yhteydessä väliaikaisesti myönnetty viitemäärä otetaan takaisin ja siirretään valtakunnalliseen varastoon. Saksan hallituksen mukaan "uusien osavaltioiden" tai "entisten osavaltioiden" käsitteet sekä asiassa Ballmann annetussa tuomiossa esitetyt periaatteet ovat vailla merkitystä kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisun kannalta. Koska pääasian kantajan tuotanto Alkerslebenissä oli ainakin tilapäisesti täysin keskeytynyt, MGV:ssa vahvistetut edellytykset sille myönnetyn viitemäärän peruuttamiseksi olivat näin ollen täyttyneet.

24 Komissio katsoo, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohtaa, luettuna saman asetuksen 3 artiklan 2 kohdan ja 4 artiklan 4 kohdan valossa, on tulkittava siten, että entisen DDR:n alueelle sijoittautuneella maidontuottajalla on oikeus tuottaa sille myönnetyt viitemäärät ainoastaan kyseisellä alueella. Näin ollen komissio ehdottaa kansalliselle tuomioistuimelle annettavaksi vastaukseksi, että kaikki maitomäärät, jotka entisen DDR:n alueelle sijoittautunut tuottaja on tuottanut lypsämällä asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan d alakohdassa tarkoitetuissa tuotantoyksiköissä, jotka myös sijaitsevat mainitulla alueella, on laskettava viitemäärään, joka on väliaikaisesti myönnetty kyseiselle tuottajalle.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

25 On aluksi muistettava, että maidon lisämaksujärjestelmää koskevan lainsäädännön systematiikasta seuraa, että viitemäärä voidaan myöntää maa-

taloustoiminnan harjoittajalle vain, jos tämä on tuottaja (em. asia Ballman, tuomion 9 kohta ja asia C-401/99, Thomsen, tuomio 20.6.2002, Kok. 2002, s. I-5775, 32 kohta).

26 Maanviljelijälle myönnetty viitemäärä voidaan samoin peruuttaa ainoastaan silloin, kun tämä ei enää ole tuottaja. Asetuksen N:o 3950/92 5 artiklan 2 kohdan mukaan siinä tapauksessa, että tuottajat eivät ole myyneet maitoa tai muita maitotuotteita yhtenä 12 kuukauden pituisen jakson aikana, heidän käytettävissään olevat viitemäärät siirretään valtakunnalliseen varastoon ja ne voidaan myöntää uudelleen.

27 Tästä seuraa, että vastauksen antamiseksi kahteen ensimmäiseen kysymykseen on tutkittava, menettääkö maanviljelijä, jonka tila, jolla on viitemäärä, sijaitsee yhdessä Saksan liittotasavallan uusista osavaltioista, asetuksen N:o 3950/92 tarkoitetun maidontuottajan aseman siten, että toimivaltaiset viranomaiset voivat peruuttaa hänelle myönnetyn viitemäärän, jos hän siirtää olennaisen osan maidontuotannostaan toisessa uudessa osavaltiossa sijaitsevaan tuotantoyksikköön.

28 Tältä osin on muistettava, että tuottajan käsitteen osalta asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c alakohdassa täsmennetään, että kyseisessä asetuksessa tarkoitetaan "tuottajalla" maataloustuottajaa, luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä tai luonnollisten henkilöiden taikka oikeushenkilöiden ryhmittymää, jonka tila sijaitsee jäsenvaltion maantieteellisellä alueella ja joka myy maitoa tai muita maitotuotteita suoraan kuluttajalle ja/tai toimittaa niitä ostajalle.

29 Kyseisen asetuksen 9 artiklan d alakohdassa määritellään käsite "tila" yksittäisen tuottajan hoitamien sellaisten tuotantoyksiköiden kokonaisuudeksi, jotka sijaitsevat jäsenvaltion maantieteellisellä alueella.

30 Luettaessa näitä säännöksiä yhdessä käy ilmi, että ensinnäkin jokaista henkilöä, joka hoitaa jäsenvaltion alueella sijaitsevien tuotantoyksiköiden kokonaisuutta ja joka myy tai toimittaa maitoa tai maitotuotteita, pidetään tuottajana ilman, että olisi tarpeen, että hän omistaa tuotannossa käyttämänsä laitokset. Tuottajan käsitettä ei näin ollen voida tulkita siten, että sen ulkopuolelle jäisi tilan vuokraajista muodostuva ryhmä (ks. vastaavasti em. asia Ballmann, tuomion 12 kohta).

31 Seuraavaksi tuottajan aseman edellytyksenä ei ole se, että viitemäärän haltija tuottaa viitemäärän kokonaan tai osittain tuotantoyksiköissä, joita hän käytti silloin, kun kyseinen määrä myönnettiin hänelle (ks. vastaavasti em. asia Ballmann, tuomion 14 kohta).

32 Lopuksi tuottajan asemaa on arvioitava koko jäsenvaltion maantieteellisen alueen perusteella.

33 Näistä seikoista käy ilmi, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohdan vastaista on se, että viitemäärän saaneella maidontuottajalla olisi velvollisuus tuottaa — sillä uhalla, ettei häntä muutoin enää pidetä tuottajana — kyseinen määrä kokonaisuudessaan tai ainoastaan osittainkin tuotantoyksiköissä, joita hän käytti mainitun määrän myöntämispäivänä. Päin vastoin, tuottajalla on vapaus tuottaa jäsenvaltion sille myöntämä viitemäärä valitsemassaan tuotantopaikassa, jos tämä sijaitsee kyseisen jäsenvaltion alueella, riippumatta siitä, onko tuottaja tuotantolaitosten omistaja vai vuokraaja.

34 Saksan liittotasavaltaa koskevan erityistapauksen osalta on kuitenkin otettava huomioon myös se seikka, että asetuksessa N:o 3950/92 on tiettyjä erityissäännöksiä maidon lisämaksujärjestelmän soveltamisesta entisen DDR:n alueella.

35 Kuten asetuksen N:o 3950/92 11 perustelukappaleesta käy ilmi, yhteisön lainsäätäjä on nimittäin katsonut, että maidontuotannon rajoittamista koskeva järjestelmä voisi asettaa kyseenalaiseksi entisen DDR:n alueella sijaitsevien maatilojen rakenneuudistuksen.

36 Mainittujen tilojen rakenneuudistuksen helpottamiseksi asetuksen N:o 3950/92 3 artiklan 2 kohdassa olevassa taulukossa määritetään alaviitteessä Saksan liittotasavallalle taattujen kokonaismäärien osuus, joka on varattu uusien osavaltioiden alueelle sijoittautuneiden tuottajien toimituksille ja suoramyynnille. Saksan toimivaltaisilla viranomaisilla oli näin ollen velvollisuus jakaa kyseinen osuus ainoastaan näiden tuottajien kesken siten, ettei yksilöllisten viitemäärien summa ylittänyt tälle osuudelle säädettyjä rajoja.

37 Tästä seuraa, että yhteisön lainsäätäjä on asetuksen N:o 3950/92 soveltamista varten siirtymäkauden ajaksi pääasiallisesti rinnastanut entisen DDR:n alueen jäsenvaltion alueeseen.

38 Näin ollen on todettava, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohtaa, luettuna saman asetuksen 3 artiklan 2 kohdassa olevan taulukon valossa, on tulkittava siten, että entisen DDR:n alueelle sijoittautuneella maidontuottajalla on vapaus tuottaa sille myönnetty viitemäärä valitsemassaan tuotantopaikassa, jos tämä sijaitsee kyseisellä alueella, riippumatta siitä, onko tuottaja tuotantolaitosten omistaja vai vuokraaja.

39 Saksan hallituksen ja pääasian vastaajan esittämiä perusteluja, joiden mukaan kansallisella lainsäätäjällä oli oikeus säätää, että uusien osavaltioiden alueelle sijoittautuneille tuottajille myönnetyt viitemäärät on tuotettava vastaavalla tuotantopaikalla, ei voida hyväksyä.

40 Yhtäältä asetuksessa N:o 3950/92 ei nimittäin ole mitään säännöstä, jolla ilmaistaisiin edes epäsuorasti, että tällainen 9 artiklan c ja d alakohdan säännösten tulkinta voitaisiin hyväksyä entisen DDR:n alueelle sijoittautuneiden tuottajien osalta.

41 Toisaalta kyseinen tulkinta olisi myös niiden tavoitteiden vastainen, joihin on pyritty poikkeusjärjestelmällä, joka on otettu väliaikaisesti käyttöön entisen DDR:n alueelle sijoittautuneiden maatilojen hyväksi. Tällainen tuotannon rajaaminen ainoastaan tuotantoyksiköihin, jotka ovat toimineet viitemäärien myöntämisen perusteena, pakottaisi nimittäin nämä yksiköt pysymään tilanteessa, jossa ne olivat silloin, kun mainitut määrät jaettiin. Koko entisen DDR:n alueen maatilojen rakenneuudistukset kuitenkin vaarantuisivat, jos tuottajat eivät voisi tehdä tuotantoyksiköidensä sijoitteluun kaikkia tarpeellisina pitämiään muutoksia ja parannuksia kyseisen alueen sisällä.

42 Näin ollen ensimmäiseen ja toiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohtaa yhdessä mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 4 kohdan ja 5 artiklan kanssa on tulkittava siten, että koko maitomäärä, jonka entisen DDR:n alueelle sijoittautunut maataloustuottaja on itsenäisesti tuottanut vuokraamissaan tiloissa, jotka sijaitsevat kyseisellä alueella, mutta eri osavaltioissa, on laskettava hänelle väliaikaisesti myönnettyyn viitemäärään.

Kolmas ennakkoratkaisukysymys

43 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään pääasiallisesti sitä, onko asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohtaa yhdessä mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 4 kohdan ja 5 artiklan kanssa tulkittava

siten, että kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat kieltää entisen DDR:n alueelle sijoittautunutta tuottajaa siirtämästä maidontuotantoaan laitoksiin, jotka sijaitsevat kunnassa, joka — vaikka se kuului kyseiseen alueeseen Saksan yhdistymispäivänä — on sen jälkeen liitetty yhteen Saksan liittotasavallan vanhoista osavaltioista kyseisen päivän jälkeen tehdyn sopimuksen johdosta.

Tutkittavaksi ottaminen

44 Saksan hallitus korostaa, että yhteisön oikeudessa ei säännellä kysymystä, millä tavoin maitokiintiöitä koskevien säännösten kannalta on luonnehdittava kansallisen alueen osa, joka on sopimuksen perusteella siirretty uudesta osavaltiosta vanhaan osavaltioon. Tämä kysymys kuuluu kansallisen oikeuden alaan ja tästä syystä ennakkoratkaisupyyntö on tältä osin jätettävä tutkimatta.

45 Tältä osin on muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan EY 234 artiklan mukaisessa yhteisöjen tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuimien yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityspiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen yhteisöjen tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Jos esitetyt kysymykset koskevat yhteisön oikeuden tulkintaa, yhteisöjen tuomioistuimen on siten periaatteessa ratkaistava esitetyt kysymykset (ks. mm. asia C-415/93, Bosman, tuomio 15.12.1995, Kok. 1995, s. I-4921, 59 kohta, ja asia C-255/00, Grundig Italiana, tuomio 24.9.2002, Kok. 2002, s. I-8003, 30 kohta).

46 Yhteisöjen tuomioistuimen on tosin poikkeustapauksissa oman toimivaltaisuutensa arvioimiseksi tutkittava ne olosuhteet, joiden vallitessa kansallinen tuomioistuin on ennakkoratkaisupyynnön esittänyt. Yhteisöjen tuomioistuin voi

kieltäytyä vastaamasta kansallisen tuomioistuimen esittämään ennakkoratkaisukysymykseen vain, jos on ilmeistä, että kansallisen tuomioistuimen pyytämällä yhteisön oikeuden tulkitsemisella ei ole mitään yhteyttä kansallisessa tuomioistuimessa käsiteltävän asian tosiseikkoihin tai kohteeseen taikka jos kyseinen ongelma on luonteeltaan hypoteettinen tai jos yhteisöjen tuomioistuimella ei ole tiedossaan niitä tosiseikkoja ja oikeudellisia seikkoja, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi antaa hyödyllisen vastauksen sille esitettyihin kysymyksiin (ks. erityisesti asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok. 2001, s. I-2099, 39 kohta, ja em. asia Grundig Italiana, tuomion 31 kohta).

47 Kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevan asian osalta ei voida kiistää sitä, että kolmas ennakkoratkaisukysymys koskee asian kannalta merkityksellisten asetuksen N:o 3950/92 säännösten tulkintaa, sellaisena kuin sitä on täsmennetty kahteen ensimmäiseen kysymykseen annetussa vastauksessa. Yhteisöjen tuomioistuimelta nimittäin tiedustellaan, voiko tietty tosiseikka, tässä tapauksessa vuokratun maitotilan sijaintikunnan liittäminen yhteen entisistä Saksan liittotasavallan osavaltioista, vaikuttaa tähän tulkintaan.

48 Tästä seuraa, että kolmas ennakkoratkaisukysymys koskee yhteisön oikeuden säännösten tulkintaa siten, ettei sitä voida jättää tutkimatta.

Asiakysymys

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

49 Pääasian kantaja katsoo, että asetuksen N:o 3950/92 yhteydessä ei ole merkitystä sillä, sijaitsevatko vuokratut alueet entisen DDR:n alueella vai eivät. Sen mukaan tilan hallinnollisen kotipaikan Alkerslebenissä ja tuotantopaikan Kaarßenissa on

katsottava kuuluvan entisen DDR:n alueeseen, koska Kaarßenin kunnan liittäminen Ala-Saksin osavaltioon on tapahtunut Saksan yhdistymisen jälkeen.

50 Pääasian vastaaja katsoo, että Kaarßenin kunnan liittäminen yhteen entisistä osavaltioista on otettava huomioon. Se korostaa, että viitemäärän siirtäminen tilalle, joka ei kuulu entisen DDR:n alueeseen, ei ollut sopimuksen ehdoista riippumatta sallittua, koska Saksan lainsäätäjä on säätänyt kaksi täysin erilaista järjestelmää, joista toista sovelletaan vanhoissa osavaltioissa ja toista uusissa osavaltioissa.

51 Komissio korostaa — viitaten asetuksen N:o 3950/92 3 artiklan 2 kohtaan ja 4 artiklan 4 kohtaan sekä 11 perustelukappaleeseen —, että vanhojen ja uusien osavaltioiden välinen ero on otettava huomioon. Se arvioi kuitenkin, että entisen DDR:n alueelle sijoittautuneelle tuottajalle myönnettyyn viitemäärään on laskettava kaikki hänen tällä alueella tuottamansa maitomäärät myös siinä tapauksessa, että kunta, jossa tuotantoyksiköt sijaitsevat, kuuluu kirjaamispäätöksen tekopäivänä yhteen vanhoista Saksan liittotasavallan osavaltioista.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

52 Tältä osin on yhtäältä muistettava, että yhteisön lainsäätäjä on antanut erityisesti entisen DDR:n aluetta koskevat asetuksen N:o 3950/92 säännökset, jotta kyseisellä alueella sijaitsevien maatilojen rakenneuudistusta ei asetettaisi kyseenalaiseksi.

53 Toisaalta on todettava, että entisen DDR:n alueella ennen Saksan yhdistymistä sovelletun taloudellisen järjestelmän johdosta kyseinen rakenneuudistus oli välttämätön, jotta voitiin mahdollistaa tämän alueen liittäminen markkinatalousjärjestelmään.

54 Tästä seuraa, että entistä DDR:ää varten säädettyä maidon lisämaksua koskevaa väliaikaista erityisjärjestelmää sovelletaan sen koko alueeseen sellaisena kuin se oli rajoiltaan Saksan yhdistymispäivänä.

55 Näin ollen mainitun päivän jälkeen tapahtunut kyseisen alueen osan liittäminen Saksan liittotasavallan vanhaan osavaltioon ei voi vaikuttaa entisen DDR:n alueelle sijoittautuneen tuottajan mahdollisuuteen siirtää maidontuotantonsa alueen tähän osaan, mikäli näin tuotetut maitomäärät kirjataan entiselle DDR:n alueelle taattuun kokonaismäärään (ks. vastaavasti osittain toisen jäsenvaltion alueella sijaitsevan maitotilan osalta asia C-463/93, St. Martinus Elten, tuomio 23.1.1997, Kok. 1997, s. I-255, 27 ja 28 kohta).

56 Näiden seikkojen perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 3950/92 9 artiklan c ja d alakohtaa yhdessä mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 4 kohdan ja 5 artiklan kanssa on tulkittava siten, että niiden vastaista on se, että kansalliset toimivaltaiset viranomaiset kieltävät entisen DDR:n alueelle sijoittautunutta tuottajaa siirtämästä maidontuotantoaan laitoksiin, jotka sijaitsevat kunnassa, joka — vaikka se kuului kyseiseen alueeseen Saksan yhdistymispäivänä — on sen jälkeen liitetty yhteen Saksan liittota-

savallan vanhoista osavaltioista kyseisen päivän jälkeen tehdyn sopimuksen johdosta.

Oikeudenkäyntikulut

57 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Saksan hallitukselle ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto)

on ratkaissut Verwaltungsgericht Weimarin 23.5.2001 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92, sellaisena kuin se on muutettuna**

9.4.1999 annetulla komission asetuksella N:o 751/1999, 9 artiklan c ja d alakohtaa yhdessä mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 4 kohdan ja 5 artiklan kanssa on tulkittava siten, että koko maitomäärä, jonka entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueelle sijoittautunut maataloustuottaja on itsenäisesti tuottanut vuokraamissaan tiloissa, jotka sijaitsevat kyseisellä alueella, mutta eri osavaltioissa, on laskettava hänelle väliaikaisesti myönnettyyn viitemäärään.

2) Asetuksen N:o 3950/92, sellaisena kuin se on muutettuna 9.4.1999 annetulla komission asetuksella N:o 751/1999, 9 artiklan c ja d alakohtaa yhdessä mainitun asetuksen 3 artiklan 2 kohdan, 4 artiklan 4 kohdan ja 5 artiklan kanssa on tulkittava siten, että niiden vastaista on se, että kansalliset toimivaltaiset viranomaiset kieltävät entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueelle sijoittautunutta tuottajaa siirtämästä maidontuotantoaan laitoksiin, jotka sijaitsevat kunnassa, joka — vaikka se kuului kyseiseen alueeseen Saksan yhdistymispäivänä — on sen jälkeen liitetty yhteen Saksan liittotasavallan vanhoista osavaltioista kyseisen päivän jälkeen tehdyn sopimuksen johdosta.

Schintgen Skouris Colneric

Julistettiin Luxemburgissa 8 päivänä toukokuuta 2003.

R. Grass

kirjaaja

R. Schintgen

toisen jaoston puheenjohtaja